

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2-40 "
Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA :
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Multămite publice și Loc de-
schis costă fiecare sîr 20 il.
Manuscripte nu sîr lua-
polază.

O campanie desperată.

De câteva săptămîni încoace insultele, debitate de dl A. C. Popovici, pe toate coardele grosolăniei neînchipuite, împotriva »Tribunei« și a celor ce o scriu și sprijinesc, nu mai voiesc să înceteze. În limbajul cel mai ordinar posibil, cu epitele cele mai mojicești, sîntem tratați de d-sa și de un obscur cirac al d-sale, cu un fel de furie răzbunătoare.

Cauza acestei porniri desperate în contra foii și în special în contra redactorilor ei, nu este alta, decât faptul, că am cutezat a respinge categoric faimoasa născocire a d-lui Popovici despre preinsa noastră legătură cu Ieszenszky. Enervat, că văzîndu-se strîns cu ușa, nu mai poate continua calomniile, a tăcut ca peștele la somașile noastre, n'a știut să precizeze nici un cuvînt plausibil, dar nici n'a avut forța morală să retracteze și să intre astfel în rîndul oamenilor, cari urmăresc adevărul și știu să pună capăt pornirilor pătimașe.

Evitînd acum chestiunea reală, pentru care intrasem cu d-sa în discuție, adecă fantoma tradării, prin care a căutat să ne loviască, d-sa se mulțumește acum cu deplasarea întregii născociri, intră în personalități cu vorbărie multă și confuză, se așterne pe goană agitată în contra redactorilor noștri, iar în întrunirile ardelenesi bucureștene, după cum aflăm dela corespondenții noștri, ține perorații pentru dispariția »Tribunei«.

Spectacolul acesta este pe cât de trist, pe atît de sălbatic. Enervările aceste în sec ale d-lui Popovici ne supără numai întrucât vedem în ele o neputincioasă rîvnă de distrugere și o eternă sete de scandal și încurcături. Cât privește însă competența ce-și arogă, de-a influența direcția foii noastre, de-a ne »muștrului«, în ton de straja-meșter, pentru modul de a ne selecționa colaboratorii, regretăm că trebuie să refuzăm hotărît indicațiile delicate ale vașnicului nostru adversar.

Și e bine să știe și aceia, cari ar putea fi de acord cu dl Popovici, sau aceia, cari i-au dat chiar autorizația prea înalță de a porni și continua această aventură anti-tribunistă, că o cetate așa de temeinică și de mîndră de trecutul ei, ca »Tribuna«, între zidurile căreia muncesc și luptă atâtea inimi calde și nestricate de vișii ambțiilor deșarte, nu se clătina de atâtea clevetiri și uneltiri josnice.

Redacția.

Adunarea poporală din Arad.

Ziua de azi a fost pentru noi o zi de sărbătoare națională.

Tot ce avem mai ales în largul comitatelor noastre Arad, Cenad și Bichiș, în frunte cu preoțimea și învățătorimea noastră, s'a adunat în »Casa națională« din Arad, unde această mîndră oaste de luptători ai ideii naționale au fost așteptați de fruntașii din centru și de oaspeții oratori.

Ideia comună, programul național, i-a adunat pe toți fruntașii din Arad la un loc, unde au stabilit împreună programul și propunerile ce se vor înainta, excludînd tot ce ar putea provoca neunire. Dovadă vie că programul național este punctul de întîlnire al tuturor, chiagul solidarității naționale.

Unde toți sînt aderenți sinceri ai programului național, procesele de scaun dispar, — cum au dispărut și cu acest prilej, făcîndu-se distincție între hotărîrile interne ale comitetului central desaprobate de noi, și între acțiunile lui externe. În adunarea de astăzi, comitetul central a primit dela obștea românească asigurarea, că-l va urma neclintit în lupta din afară, pornită împotriva dușmanului comun, care ne atacă limba și legea și drepturile politice.

Iată disciplina adevărată, din care unii ar voi să facă idolatrie. Să pornească numai comitetul acțiunea pentru apărarea drepturilor neamului românesc și ne va găsi pe toți, fără deosebire, ostași neînfrânți și hotărîți să lupte cu cea mai mare energie. Ziua de azi a servit arvuna viitorului.

Conflictul nostru cu comitetul central tocmai din relevarea lipsei de acțiuni serioase a izvorît. După alegerile din vara trecută, din cari am eșit înfrânți, comitetul ar fi avut datoria să pornească imediat acțiunea de strîngere a rîndurilor prin adunări populare, cum s'a început astăzi. Avea datoria să spună obștei românești cauzele înfrîngerii, arătînd și vina dușmanului și vina noastră proprie, cum a făcut-o astăzi dl Dr. Aurel Vlad. Avea datoria să convoace aceste adunări ca să aibă prilej să spună popoului că deși am fost bătuiți, neizbînda aceasta nu ne-a descurajat să mergem înainte. Indemnurile aceste spre muncă ar fi dat viață nouă maselor mari, cum adunarea de azi a dat celor cari au asistat la ea. Comitetul central n'a voit să înțeleagă însă datoria aceasta a sa, asupra căreia am stăruit călau-

ziți de cele mai bune și curate gânduri.

Acest curaj ne-a hărăzit multe dușmării. Dar cel puțin am reușit să urnim carul acum, deși era mai bine să-l urnim cu luni înainte. Durerile noastre să nu-i supere pe nimeni, să ne bucurăm cu toții că vedem pornită mișcarea și să dăm mîna de ajutor să nu se înămoleze.

Vor urma acuma Banatul și Ardealul, pentru a spune că în lupta pentru drepturile neamului românesc sîntem uniți într'o singură tabără românească sub stindardul partidului național român.

Rostul adunării de astăzi este că s'a dat expresie solidarității naționale, probă că n'am depus armele, ci sîntem hotărîți să ducem lupta înainte.

Firește, acesta este numai începutul și nu sfîrșitul acțiunii de organizare. După acest început promișător are să urmeze organizarea reală, împărțirea muncii.

Duhul vremurilor va trebui să aducă drepturile cetățenești, mai curînd sau mai tîrziu. Ele vor trebui să vină : și votul universal și darea progresivă și toate celelalte reforme democratice, căci Ungaria nu poate rămînea în centrul Europei un stat excepțional, care să se opună duhului vremurilor. Lupta noastră cu cât va fi mai întetită, cu atît mai în grabă ne va apropia de țintă.

Dar să avem grijă să nu ne pierdem caracterul de Români. Pierderea conștiinței naționale ar fi mormîntul nostru. Iată de ce am dat în discuțiile noastre în totdeauna o deosebită însemnătate chestiunilor culturale. Numai unde este cultură națională este și conștiință națională și viață națională.

Acesta este și motivul pentru care în fața primejdiei ce amenință școlile noastre am apelat la partid și la toată suflarea românească. Și de acea am dori ca și în programul de muncă din viitor să se dea atenție și chestiunilor culturale, pe cari să le susținem apoi și în practică.

Noi dorim cu toții muncă, muncă cinstită, pentru că acolo este și adevărată pace. Și aceasta este pacea noastră.

Poporul adunat azi la Arad ne-a dovedit că este în totdeauna gata să asculte glasul fruntașilor săi care cheamă la muncă.

Să nu lăsăm deci să se risipească puterile lui uriașe înzadar sau să fie **exploatate** de străini.

Iată pacea noastră.

Adunarea.

De dimineață trenurile revărsau ro-iuri de lume românească în gara Aradului. Orașul întreg părea a-și fi schimbat înfășoșarea de multul port românesc cât încăpuse pe străzile lui. Sute de țărani, în grupuri compacte și în frunte cu preoții și învățătorii, aproape toți de pe întinsul acestui comitat, au împoporat parcursul dela gară și până departe în celalalt capăt al Aradului, la «Casa națională». Sala de adunare s'a dovedit, cu toată lărgimea ei, și de data asta neîncăpătoare. Aproape 1500 de oameni pe o suprafață de 400 metri cadrati. Pe scenă lume de intelectuali, tot ce are comitatul nostru, și celelalte comitate, mai de seamă. Din departe au venit mai puțini ca de altă dată. Erau numai doi: Dr. V. Lucaciu, Dr. Aurel Vlad, Dr. Victor Bontescu și părintele Ion Simu (Abrud).

În numeroasa asistență am văzut pe doi: Dr. Nicolae Oncu, Roman R. Ciorogar, Sava Raicu, Vasile Goldiș, Dr. Ștefan C. Pop, Mihai Lucuța, Procopiu Givulescu, Dr. Nestor Oprean, T. Opreanu, Dr. Iustin Marșieu, Ioan Moldovan, Dr. Cornel Iancu, Cornel Lazar, Dr. T. Pap, Dr. I. Robu, Dr. R. Veliciu, Dr. Ioan Damian, Dr. A. Novac, Dr. Gh. Popovici, Dr. A. Marta, Dr. T. Burdan, Dr. Gh. Ciuhandu, Dr. Iustin Suciuc, Cornel Lazar, Fabrițiu Manoilă, A. Pantoș, Petroviciu, Vuculescu, Ionescu, R. Vășan, A. Iancu, N. Iancu, C. Pap, P. Stan, Joldea, A. Teaha, A. Florea, L. Iuga, I. Sărac, Milian, Braja, Uca (sen.), I. Monția, Dr. Romul Boila, Felnecan, Grosșorean, P. Dârlea, Gheorghe și Dimitrie Popovici, Cherecheanu, D. Boariu, P. Vancu, M. Nicoară, N. Cristea, M. Vidu, E. Joldea, D. Olar, D. Simea, I. Dorca, T. Laza, Colțan, T. Terebențiu, S. Berlea, Mreaja, M. Mager și mulți alții, preoți, protopopi,

advocați, funcționari de bancă și proprietari.

Apariția d-lor Oncu, Lucaciu, Vlad și Goldiș e salutată cu însuflețite ovații din partea mulțimii.

O aleasă cunună de dame a făcut coroana tribunei.

Ziarele erau reprezentate prin d-nii: Ioan Montani, R. Găvrus, Cehan (Tribuna). Șt. Vernescu, Opreanu, Fleșer și C. Savu (Românul). Organizatorii adunării au avut inspirația de a aduce și un stenograf din România, pe dl Stahl dela Agenția Română.

Dispoziția generală a adunării a fost înălțător de însuflețită. A fost o zi de întremare sufletească mai mult pentru intelectuali, decât pentru țărani, cari ne-au adus ca întotdeauna o inimă caldă și plină de o entusiastă alipire către programul durerilor noastre.

Lăsăm să urmeze raportul nostru despre decursul adunării.

Dl. Vasile Goldiș inaugurează adunarea, mulțumind tuturor pentru ascultarea ce au dat apelului organizatorilor. Spune că din însuflețirea poporului conducătorii vor prinde curaj nou. Invită apoi adunarea să-și aleagă biroul.

Președinte e proclamat dl. Dr. Ștefan C. Pop, iar secretari doi: Dr. Iustin Marșieu și Dr. Cornel Iancu advocați în Arad. Se intră apoi în ordinea zilei.

Situația politică,

Dr. Aurel Vlad tratează punctul întâi din ordinea de zi: situația politică actuală a poporului român din Ungaria. Cele dintâi cuvinte ale sale sânt acoperite de izbucniri de însuflețire. Constată înainte de toate că la alegerile parlamentare din lunie Români s'au purtat *destul de bine*. Ei au ieșit însă bătuti, dar nu și înfrinți. Potrivnicii noștri se alintau în credință, că zdrobind puterea noastră la alegeri, ne vor putea oferi o pace în condiții umilitoare. Au procedat într-o parte în tocmai ca odinioară Bismark față cu Polonii din Prusia, pe cari i-a nimic în alegeri și le-a oferit pe urmă o pace nedemnă de un popor conștient de drepturile sale firești. Polonii au respins o pace umilitoare, n'au descurajat, ci dimpotrivă, cu atât mai îndârjiți au purces să-și închege rindurile, iar cu prilejul celor mai apropiate

alegeri ei și-au recucerit terenul pierdut. (Întreperi: Și noi așa vom face!) Vorbește despre nesinceritatea acțiunii pornite de contele Tisza (Voci: Peară!). Contele Tisza e d. șmanul cel mai declarat al reformei electorale și știa că Românii vor cu tot dinadinsul votul universal. (Trăiască!) Contele Tisza voind să momească pe Români, urmărește o țintă blestemată. El vrea să arate împăratului, că în Ungaria tabăra votului universal e mică, dupăce nici Românii numai vor această reformă democratică. Ca Tisza să izbutească a trebuit întâi să fim înfrinți la alegeri nu numai noi, ci dimpreună cu noi și toate celelalte partide din țară care cer votul universal. S'a purtat o luptă cu fier și foc împotriva noastră. (Voci: Să nu le ajute Dumnezeu!) Căci aveau poruncă chiar dela împăratul să înfăptuiască această dorință de bine a popoarelor. Contele Tisza, care și-a pus de gând să zădărnicească cu orice preț porunca aceasta, nu s'a înregimentat, dupăcum era firesc, în opoziție, ci, urmând o tactică vicelană, el a intrat în partidul guvernului, căci de acolo îi vine mai ușor să-și ajungă ținta. Votul universal e moartea drepturilor boierimii ungurești, de aici rîvna osândită a contelui Tisza. Crede că aruncându-ne niște fărimituri de drepturi, noi ne vom da prinși în lațul ce ne întinde, renunțând în mod laș la drepturile noastre veșnice.

Atât contele Tisza cât și șeful guvernului, contele Khuen-Héderváry își dau bine seama că votul universal numai peste trupurile lor poate să izbăndească. De aceea ne întind fel de fel de curse. Așa ei vor să amăgească întâi pe capii bisericilor române, aceștia însă îi cunosc gândurile. Poporul românesc dacă ar asculta de Tisza, ar trebui să lege pace cu magnații, cu clasa boierimii ungurești feudale. Să încheie adevărat o astfiet de pace ticăloasă cărturărima română, deslipindu-se de popor. Ar fi cea mai nefirească prietenie din lume. (Voci: Sântem săraci, dar credincioși steagului!) Acțiunea de pace n'are deci nici un temei trainic. Noi dorim pacea cu poporul unguresc tocmai împotriva magnaților îngâmfati și asupritori. (Voci: *Jidovii strică țara!*) Țara e pentru popor și pentru boierime. Interesele claselor dominante sunt cu adevărat numai interesele poporului.

Nu credem că guvernul să poată înfăptui pacea. Pânăce guvernul aduce legi cu ținta de-a spori poverile, cerând recruți mai mulți și măbind dările, datoria noastră e să ne strângem rîndurile și să ne aducem aminte de vorba strămoșilor noștri, că: dacă dorim pa-

FOIȚA ZIARULUI TRIBUNA.

FRAGMENTE.

De Ion Agîrbiceanu.

Des de dimineață, îndată ce rămânea porțița curții puțin deschisă, ne treziam de câteva zile c'un oaspe regulat. Auziam acelaș cârțait al zăpezii și, prin geamul înflorit de gerul iernii, zăream dobitocul cu părul lung, îmbrătat, cum trece cu gâtul întins, cu capul plecat, cum se apropie de grămada de gunoi. Se opria, înțepenit pe picioarele subțietate, și, cu botul bătrîn depărta zăpada, scormonea, s'ajungă la vr'un pai, la un cotor de ogringii. Și, în vreme ce ronțănea pe îndelete, cu botul scormonea mereu zăpada.

„Iar e aici căluțul” spunea slujnica deschizând ușa, prin care năvălia în gerul de afară o vâltoare alburie de căldură. „Știe Dumnezeu cum îi rabdă inima să-l părăsească așa. Noaptea asta se vede c'a petrecut-o afară. Să-l vedeți că-i aproape înghețat”.

Eșiam de multe ori să-l văd. Era tare trist, dar părea foarte cuminte și foarte liniștit. Nu mai lua pe nimeni în seamă, și dacă cercai să-l urnești de lângă grajd, unde buzele lui bătrîne și înghețate apucau cu greutate vr'un paiu, se hotăra foarte cu greu să-și ridice capul. Un cap mare, greu, îmbrăcat cu părul sur al bătrînețelor. În ochi nu mai avea nici o lumină și te privea fără să înțeleagă cine ești și ce vrei dela dânsul. Pe nările-i largi, în bură deasă, aiepta în restimpuri depărtate

răsuflarea. Ca și când ar respira numai de silă. Frigul nopții îi albise și câtă brumă de păr galben mai avea. Flămânzările îi erau căzute adânc — două gropi respingătoare, și trupul lui puțin, se adunase ca un schelet arciuit, îmbrăcat într'o blană sălbatică, înborzoiată.

Când se depărta pășea încet, ca pe spini, liniștit și plin de umilință. Înainta îndoindu-se, pocnindu-și încheeturile, adulmeca mirosul de fân, și, unde da de-o porțiță deschisă, intra în curte.

Oamenii în sat îl botezară „cerșitorul”. Colinda, ziua-noaptea ulițele satului, și unde afla deschis, intra foarte liniștit în curte. Noaptea târziu se sculau mulți creștini din somn, eșau în curte să vadă pentru ce latră cănele. Auziau un sunet nedeșlușit, ca și când s'ar freca cineva de porțiță. Și când deschideau „cerșitorul”, cu gâtul întins cerca să se strecoare pe lângă om. De i-se pune în cale, își înălța puțin capul, apoi, pacinic se rătrăgea, lăsând totdeauna în sufletul creștinilor un simțământ neplăcut. Ceva ce le strângea inima. Dela o vreme, când se auzia la porțițele închise sunetul acela nedeșlușit, nu mai eșia nime să vadă cine-i. Știau că-i căluțul, „cerșitorul”. Bătrân, slab și aproape înghețat, dacă afla în șir trei-patru porți închise, se opria la a cincina și începea să deie semne că-i acolo. Azi, poate cerca să deschidă porțița, și să se mai hodiească.

„Asta nu mai aude cucul” ziceau oamenii văzându-l pe drum.

— Vai de capul lui. Mai bine l-ar pușca”

spuneau alții, întorcându-și privirile dela „cerșitor”.

Băgam de seamă că sătenii vorbeau despre căluț ca despre un om. Dar nu-l puteau ajuta. Iarnă grea, cu nutreț mai nimica, să li-se prăpădească vitele.

Vr'un ștrengar de băiat cerca să-l urnească la fugă, îl zburătărea cu pietrii, îl atingea cu pleasna biciului. Calul privea mirat, privea cuminte, și nu-și schimba pasul.

— Dă-i pace afurisitule. Nu ți-e păcat? îi striga vr'un om ce trecea pe lângă ei. Și ștrengarul o tinea la fugă.

Căluțul era cunoscut în tot satul. Era a unui căraș, care aducea cu el bere dela oraș. Avea și n vara trecută suspini, boala asta se vede c'o purta de mult, căci la târguri stăpânul, de câte ori a vrut să scape de el, nu a căpătat nici un preț.

Acum iarna, oamenii îl pomeniau des pe „cerșitorul” mai ales de când se mărise gerul, și stăpânul îi închise pentru totdeauna poarta.

„Să-l puște careva” ziceau sara la crîsmă. Dar nu se afla nimenea care să săvârșască nelegiuirea. Li-se părea, în sufletul lor, c'ar fi o nelegiuire.

Într'o dimineață veni slujnica de cu vreme în casă.

— A scăpat săracul de ger! zise îmbrăjorat de frig.

— Cine?

— Căluțul.

— A murit?

— Da, l'am aflat în vale, știi lângă iaz. Înghețat cumu-i tunul!

cea să ne pregătim de război (Si vis pacem, para bellum). Până când nu vom ajunge ca corpurile legiuitoare să fie expresia poporului și legile ce aduc să slujească binelui poporului, nu poate avea pacea nici un temel.

Mergeți acasă și încurajați pe toți. Cu cât vom avea în mai mare măsură tăria răbdării, cu atât binele ce va să vie va fi și el mai mare. În speranța că Românii din aceste trei comitate vor sta neclintiți în jurul steagului național și că la alegerile viitoare vor trimite din toate cercurile numai deputați naționaliști români salută adunarea și dorește ca ziua adevăratei păci să o ajungem cu toții. (Ovații îndelungi).

Drepturile limbii românești.

Dr. Vasile Lucaci: Tratează punctul al doilea din ordinea de zi: drepturile limbii românești.

A venit ca un frate bun la adunare, „să se desfeteze în razele de mândrie națională ce lucesc pe fețele ascultătorilor”. Vremile cer tot mai multe jertfe dela cetățeni și vremile ne aduc înori în toate domeniile vieții. Vorbește despre aviațiune, despre aeroplane, cari vor apropia vremea când va fi mai ușor pentru fruntași să se coboare în mijlocul populațiunii. *Vlaicu* — (ovații furtunoase) — ne va face și aeroplanul românesc. Asistăm azi la o întrecere învăpăiată între popoare. Trăim într'un stat constituțional. Ar trebui să ne întrebăm de starea economiei noastre naționale în acest stat care se pretinde modern. Unde-s școlile, unde-s atelierile de industrie, gimnaziile, școalele rurale pe cari ar trebui să ni-le înființeze statul? Unde e *universitatea românească*? Răspundem cu'n oftat de durere. Dar în mare parte noi suntem de vină pentru actuale stări de lucruri. Fiindcă nu voim să ne folosim de drepturile noastre cetățenești.

Face o lungă reprivire istorică apoi în trecutul drepturilor limbii românești. Vorbește de mama Roma și despre obârșia noastră latină. Încă împăratul Ioanițiu recunoscuse că acest popor e de viță și sânge român. (Nos genere et sanguine romani). Cronicarul Bonifinius spunea înainte cu veacuri că Românii sînt mai mult la limbă decât chiar la viața lor. Schițează luptele străbunilor noștri pentru drepturile limbii în biserică. În Moldova, Muntenia și țara Bârsei. Lupta mitropoliților Varlaam și Dosoftei. Biserica românească a stat veacuri întregi înăbușită de limba greacă, rusească, ruteană și sârbească. Românii din Marmăția, Sătmar, Ugocea și Bilhor se luptă și azi cu rămășițele înrăuririi rutene.

Peste noapte colindase și pe-afară din sat, și dând pe podișul de ghiață din vale, n'a mai putut eși. A tot lunecat în jos până ce a ajuns la căzătura de apă. Aci, ghiața mai subțire, s'a spart.

— L-au scos din apă?

— Nu, răspunse slujnica. E acolo încă. L-am văzut și eu. Mulți să duc să-l vadă.

L-am văzut și eu. Sloi de ghiață îi spânzurau de urechi, de barbă, de buzele bătrâne. Iar pe cap purta o căiță străvezie de ghiață. Sta răsturnat pe coaste, cu două picioare țepene în aer, cu ochiul închis.

Abia s'au aflat într'un târziu doi români cari să-l scoată și să-l târăie în dosul unui tufiș.

Stăpânul însă nu se arăta nicăiri.

Oamenii, întorcându-se, începură să vorbească îndurerăți, de greu iernii.

La patru zile mă cercetă un om prăpădit, cu barba nerasă, cu ochii bolnavi. Abia putui recunoaște pe stăpânul căluțului.

„Am venit părinte” — începu cu greu — să-ți spun că am făcut o mare fărădelege. Dar nu puteam altfel.

— Ce fărădelege, bade Petre?

— Ști și d-ta. Cu calul. Ziceau oamenii că să-l pușc. Dar nu puteam! Aici părea că ceva l-a strâns de gât și voia i-se curmă deodată.

— Nu mai puteam să-l țin în curte — urmă cu silă. — Mai am un cal. Mai bun, mai tare. Fân nu mai aveam decât un braț. L-am min-

Blajul s'a ridicat cel dintâi între mântuirea bisericii române și mitropolia de Alba-Iulia a fost un răsărit de soare pentru biserica română. A însemnat începutul procesului de mântuire. Frații noștri din Macedonia sânt în luptă și astăzi cu jugul limbii grecești.

Guvernele ungurești n'au adus niciodată legi ocrotitoare pentru bisericile române, ci numai paragrafi asupritori. Au ținut să ne sugrume limba, uitând (cuvintele regretatului Dr. Ion Raț) că *drepturile unei limbi nu se discută ci ele se afirmă*. Trebuie să ne afirmăm aceste drepturi sfinte în toate domeniile vieții publice și particulare, (Aprobări însuflețite), fiindcă avem conștiința ființei noastre osebite de a celorlalte neamuri împrejmuitoare.

Puterea publică a statului ne asuprește mai cu seamă tocmai în punctul limbei. Limba de stat era odinioară în țara aceasta cea latină. Limbile română și germană rămăseseră neatinse în sfera drepturilor lor, în biserici. A venit pe urmă limba ungurească oropsind drepturile aceste. Trebuie să se reguleze prin o lege dreaptă drepturile tuturor limbilor din țară, atunci va sosi numai timpul politicii cinstitute. Nemții din Austria au avut și ei multă vreme gândul de-a nenți toate neamurile austriace, pe cehi, pe poloni etc. silindu-le să-și însușească o cultură și ființă străină, pe cea nemțească. Pățanii amare i-au desmetecit însă și azi în Austria toate limbile se bucură de drepturi la fel. Da, Austria a pornit de acum pe calea adevăratului progres. Ungurii nu s'au cumințit din pilda nemților din Austria. Ei fac, asuprind pe celelalte limbi cea mai primejdioasă politică pentru adevăratele interese ale statului.

Încă la 1842 dieta ungară adusese o lege, în spiritul lui Iosif al II-lea hotărând ca în vreme de 10 ani în toate școlile să se introducă limba ungurească. Capitlul din Blaj a răspuns atunci: Spunem tuturor cu toată sinceritatea că nici după 10 veacuri nu ne-ar putea obliga nime să facem ceace ne-ar atinge simțul național și simțul religiei.

Până aici părintele Lucaci și-a citit cuvântarea, de-aici a continuat cu graiul liber.

Citează maxima contelui Ștefan Széchenyi, că: *Nyelvében él a nemzet*, — în limba sa trăiește națiunea. Arată că Românii au același drept de-a cere respectarea drepturilor firești ale limbei lor. Drepturile acestea trebuie garantate în toate domeniile vieții publice, căci numai ele ne asigură existența națională. În școală, la judecătoria, în fața administrației și în alcătuirile ei, pretutinden, chiar și în *dieta*

țit eu vr'o patru zile, cu câte-o mână de ogringi. Dar calul vedeam că se ametește de foame. Toată ziua sta cu botul în ușa grajdului. Peste vară avea boală, avea suspini. Dar iarna, cât ce se răcea vremea, se mai tămăduia, și ar fi mâncat mai mult. Acum, eu ce să fi făcut? În curte nu-l mai puteam vedea. Așa m'am socotit cu nevasta să-i dăm drumul. Da de va putea trăi. Nu ne mai gândeam să-i luăm vr'un folos, dar socoteam: da de nu va muri de foame. Și i-am dat drumul. De atunci pe la casa noastră calul n'a mai dat. Trecea pe drum, pe dinaintea noastră, și nu ne mai cunoștea. Imi ziceam: simte și calul ca și omul. Dar cu nevasta n'am mai vorbit despre el. Acum d-ta știi cum s'a sfârșit”. Tăcu, oftând din greu.

— D-ta ce vină să ai bade Petre? Dacă n'ai avut nutreț și nu l-ai putut vinde ce să fi făcut? Poate era mai bine de-l pușca cineva. Nu mai chinuia atâta.

— Asta-i! suspină omul. Asta-i, c'a chinuit mult. Umbla ca un om sărac pe uliță și bătea pe la porțile creștinilor. Mă gândeam: iată că i-a dat Dumnezeu și lui minte ca la oamenii cei năcăjiți. Și trecea, pocnindu-și oasele, dela o casă la alta. Oio! făcu omul și începu să pângă deodată viforos, ca și când și-ar fi stăpânit de mult lacrimile.

Și privindu-l, imi păru că zăresc aproape căluțul înghețat, cu ochiul închis, cu două picioare întinse țepene în aer.

— D-ta n'ai nici o vină bade Petre. Dacă n'ai avut putere să-l puști...

trebuie să cerem un drept limbii noastre. *Dacă până astăzi deputații noștri au renunțat să vorbească românește în cameră au procedat astfel numai fiindcă doreau înainte de toate să fie înțeleși de guvern și de deputații unguri.* (Însuflețire vie).

Arată ce vremi au venit după revoluție. Legile favorabile de pe timpul absolutismului, 1861. În legile dela 1868 s'au cunoscut unele din drepturile limbii noastre, dar nu toate. Și nici pe acestea nu le-au respectat. Prin legi adusă mai târziu ne-au ferecat limba, fără să schimbe porunca legilor de mai nainte. De aici răsare lămurită ticăloșia lor. Prelații, capii bisericilor noastre dau azi o luptă demnă contra guvernului și apără drepturile împotriva legilor nefaste ale lui Apponyi și a ordonanței de catehizare. Școlile ne sânt tot mai primejduite de valul limbii ungurești. În lupta lor frumoasă prelații trebuie să aibă sprijinul nostru însuflețit. Să luptăm alături cu mitropoliții din Blaj și din Sibiu căci grea e lupta lor. De ani de zile ei tot cer un răspuns dela guvern în chestiunea catehizării și școalelor dar zădarnic stăruiesc, căci nici până astăzi n'au primit vre-un răspuns. (Voci: Nu, că le stă împotriva și Mangra! „Sărmanul de el” — a ziș, cu glas scăzut, părintele Lucaci).

Speră în venirea unor vremi mai bune. Va veni ea și primăvara drepturilor noastre naționale, și fiindcă avem speranța asta neclintită, n'am renunțat niciodată la *autonomia poporului român din Ungaria*, autonomie ce se exprimă prin pretenția autonomiei Transilvaniei. Sfârșește zugrăvind multele mijloace cu cari ne este prigonică limba, și zicând că până la deslegarea pacinică a chestiunii drepturilor ei vom avea să mai dăm piept cu vremi multe și grele. (Aplauze îndelungi și însuflețite.)

La același punct vorbește apoi și dl **Vasile Goldiș**: Descopere din tainele împăcării — pe cari le cunoaște — faptul, că piedica cea mai mare în calea înțelegerii cu guvernul, a fost tocmai limba noastră. Au spus că ne dau totul numai să renunțăm la drepturile limbii. Dar noi le întoarcem vorba și le răspundem că mai bucuros ne vom jertfi toate drepturile celelalte, decât să renunțăm la drepturile limbii. Pentru că limba e chezașia tuturor drepturilor naționale. Limba e haina sufletului nostru și e păgân tot cel ce voiește să ne desbrace de ea. Describe starea tristă a școlilor noastre, canonite de jugul limbii ungurești. (Un glas:

— „Nu, n'am avut putere. Și nu m'ar fi lăsat nici nevasta. Dar acum, spune-mi d-ta ce să fac?” mă întreba cu ochii înlacrămați.

— „Cum, ce să faci?” Și abia după ce-l întrebai înțelesei cuvintele lui. Voia, ca după un păcat omenesc, să i-se dea o deslegare. Să i-se liniștească sufletul.

— Aici chiar de păcat nu poate fi vorba, bade Petre. În urmă totuș n'a murit un om. Și d-ta nu ești de vină.

Stăpânul căluțului mă privi mirat, clătina neîncrăzător din cap, și oftând se strecură încet afară.

Și, după ce-a eșit, înțelegeam mai bine, pentru ce i-au botezat sătenii căluțul cu numele „cerșitorul”.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate cel mai modern;

Supraveghiere medicală continuă (constantă). —

Telefon 88—99. Birou-central, stabiliment medical

Budapesta, B-dul Ferencz-körut 29.

Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. 3—5 p. m.

Director-șef: Dr. A. Cozmutza.

limbă nebună!). Sânt în lume frânturi de poare cari și-au uitat limba, noi cari sântem o masă de 3 milioane și jumătate, nu ne vom uita-o niciodată și zădarnic vor rămânea orice încercări de-a ni-o răpi. Vor să ne maghiarizeze, vor să ne răpească limba cu ajutorul școalei — și nu în mai puțin, decât în 20 de ani. Vom lupta până la moarte pentru limba noastră. Statul trebuie, nu numai să nu să atingă de școlile noastre, ci să ne zidească chiar el școlile românești. Cerem apoi ca în comune, la comitat, la judecătoria, pretutindeni până unde răsuna limba românească, să i-se recunoască drepturile firești. Să ne duzeze statul gimnaziilor, ba chiar și universitățile românești. Vor zice că stârnind astfel de cereri, trădăm patria. În acest caz însă cu toții sântem trădători de patrie. (Aprobări însufleteite). Nu ne răzvrătim, răbdăm nedreptatea, dar protestăm contra ei. Cel ce n'a renunțat la drepturile sale, le mai poate izbândi.

Duceți de aici cu toții conștiința drepturilor dv., treziți-o pretutindeni și în cei rămași acasă și cereți respectarea drepturilor limbii românești la comitat, în comune, la tribunal și în tot locul. Avem datorie să ne apărăm în mod ostentativ drepturile limbii, căci de-odată cu ele vom câștiga toate celelalte drepturi naționale. (Aplauze prelungi).

Votul universal.

Oratorul cel mai de seamă ca formă și grupare de idei a fost dl Dr. *Victor Bontescu*, avocat în Hațeg. D-sa a vorbit despre necesitatea reformei electorale pe baza votului universal.

Declară că e de prisos să mai lămurească auditorului necesitatea votului universal, după ce țărani noștri înșiși sânt în curat cu ea, întocmai ca intelectualii. Ungurii zic că numai intelectualii vor acest drept. (Protestări vii: Nu-i adevărat! Și noi îl vrem!). Ei spun că numai „agitatorii” îl cer, în vreme ce alegătorilor nu le pasă de-un asemenea drept. Să răspund eu în numele d-voastră și dacă nu voi răspunde bine să-mi rupeți cuvântul. Nu voi aminti multe nemulțumiri ce ne frământă sufletul. Am avut din naștere norocul să nu cunosc lipsa îndurată de o mare parte a fraților noștri țărani, să nu sufăr atâta lipsă ca ei, dar am resimțit totuși viu toate durerile lor. Voi aminti numai rezoanele în baza căroră d-voastră cereți, pentru că trebuie să cereți, votul universal. Când dați dare și cătane, vi-se spune că le dați pentru țară, pentru stat, căci statul vă ocrotește viața și dreptul la fericire și bunăstare. Vi-se spune deci că statul e pentru binele mulțimii. D-voastră întrebați-vă dacă statul, legile, sânt pentru binele mulțimii, de ce nu aveți dreptul de a vă alege d-voastră legiuitorii? Vedeți că legiuitorii azi sânt numai bogații, cei cu câmpii întregi de holde. Ei se vor năzui să aducă legi numai spre binele lor, căci dispunesc poporul și nici nu-i cunosc măcar dorințele. Unul dintre acești bogați, e de pildă și contele Tisza. Să nu ne mirăm de credințele contelui Tisza, pentru că el e coborât din strămoși feudali, din boieri unguri din vechime, cari au trăit asupra poporului. El nu va cere drepturi pe seama poporului, ci numai pentru tagma boierilor, a conților, și baronilor.

Drepturi pe seama poporului vom cere noi, cari îl știm păsurile. Vom cere și votul universal, căci din acest drept vor răsări toate celelalte. Dintr'o dată nu ne va aduce nici votul universal împlinirea tuturor dorințelor noastre, ne va aduce însă de bună seamă stări și împrejurări mai fericite și mai prielnice unei propășiri spre fericire. Votul universal ne va face și nouă parte la ocărmuirea țării. Și avem drept la partea asta, pentru că dacă în vreme de război trebuie să sărim întru apărarea țării, trebuie să avem dreptul să muncim pentru binele ei și în vreme de pace.

Asupritorii neamului românesc obicesc fel și fel de chipuri pentruca să nu dea votul electoral și acestui neam. Ei vor să lege dreptul de cunoașterea scrisului și cetitului. Uită însă că mai este ea o scrisoare, poate mai sfântă și mai vredică de drepturi decât scrisoarea ce-o așternem pe hârtie. E scrisoarea pe care o trage fierul plugului în braze lungi pe întinderea întreagă a țării. Mai e apoi scrisoarea pe care o scriu copii aceștia ai pământului cu sângele lor, în războaie. (Insufletește viforoasă). Cine scrie o scrisoare mai frumoasă decât scrisorile aceste scrise de țărani români? (Aplauze și ovații prelungi). În virtutea acestei scrisori cerem deci drept de vot pentru toți țărani români.

Slăbiciunea celor tari e tăria celor slabi. Cei tari astăzi nu cutează să-și mărturisească credințele la alegeri, de teamă că-și pierde slujbele. Noi însă ni le mărturisim: aceasta e țaria noastră. Pentru că poporul numai câștiga mai poate prin luptă, drepturile lui sânt furate toate. Poporul e deci chemat să mântuiască deci fericirea țării și să-l chemăm la luptă pentru datoria sa asta atât de sfântă. (Ovații prelung repetate).

Telegramele.

D. Vasile Goldiș dă citire telegramelor de aderență:

București. Subscriiți frați de-ai noștri, cari trăim în București, vă felicităm din suflete curate pentru bărbăția noastră în lupta legală pentru naționalitatea și libertatea de dezvoltare a poporului nostru. Țineți sus și cu tărie steagul solidarității, țineți cu încredere deplină la conducătorii noștri ca la frații noștri mai mari și mai cu experiență, căci și azi și pururea se adevărește cuvântul lui Cristos: Bate-voi păstorii și se va risipi turma. Țineți unii la alții ca un întreg popor de frați, căci numai așa învinge o cauză dreaptă. Să trăiți, să biruiți. **D. A. C. Popovici, Dr. C. Diaconovich, Valeriu Pușcariu, Simeon Măndrescu, Th. Nicolau, Dr. D. Popovici, Dr. I. Scurtu, I. Morandini, Al. Lepădatu, G. Juga, A. Vlaicu** (citirea acestui nume a fost subînțiată cu aplauze), **Dr. Ștefan Bogdan, Luca Rusu, Cornel Axentie, Ignatie Mircea, T. Moțoi, I. Stinghe.**

Dej. Regret, că nu pot fi și eu în mijlocul vostru. Vă salut cu dragoste frățească în luptele grele ce se poartă pentru desrobirea neamului nostru. Să avem totdeauna în vedere că înțelegerea și unirea sânt cele mai sigure arme pentru eliberarea unui popor asuprit. Cearta și ura între frați primejdiesc existența celor mai puternice națiuni. Să ne iubim unii pe alții ca într'un cuget să mărturisim. **Dr. Teodor Mihali.**

Moffinul-mare. Salutăm cu mândrie marea adunare a poporului român în Arad și dorim rezoluție, curaj și înțelegere între frați, Piară tirănia și nedreptatea. Cu sufletul sântem între voi.

Reghinul-săsesc. Doresc urmări norocoase. **Ariton Popa.**

Berzova. Din cauză de boală, regret că n'am putut veni. **Preotul Mara.**

Panclova. Salut și aderență **O. Neagoie, Stoica D. Popescu, T. Mică, I. Mihai, Dr. Birăescu, Dr. Pența, Tomici.**

Proiectul de rezoluție.

La invitarea președintelui dl **Dr. Cornel Iancu** cetește apoi cu glas răspicat următorul proiect de rezoluție:

Poporul român și alegătorii români din comitatele Arad, Cenad și Bichis constată că sistemul guvernamental, inaugurat în anul 1867 susține și azi acea politică de distrugere, care bazându-se pe exclusivismul de rasă și clasă, încătușează forțele adevărate ale acestei țări și în special — face imposibilă validitatea politică, dezvoltarea economică și culturală a poporului român. Constată cu durere, că ocărmuirea țării disconsideră nu numai drepturile inalienabile ale poporului român, ci nesocotește chiar și cele mai elementare drepturi ale limbei și obiceiurilor poporului român.

Protestează cu toată hotărârea împotriva acestor stări de lucruri și cere respectarea drepturilor naționale ale poporului român; cere respectarea așezămintelor bisericilor române, cere ocrotirea intereselor economice ale țărânilor române și cere cu toată energia să i-se dea poporului român cuvânt în ocărmuirea țării în proporția jertfelor de sânge și de avere pentru susținerea acestei țări și pentru mărirea monarhiei.

Cere introducerea fără amânare a votului universal, egal, secret, fără restricții și după comune, precum și arondarea cercurilor electorale cu dreptate, după teritoriile naționaliste. Protestează împotriva tendinței de a lua dela ordinea zilei această chestiune strâns legată de dezvoltarea democratică a țării.

Relativ la așa zisele inițiative de împăciuire, ivite în timpul din urmă, adunarea ia cu satisfacție act, că se află deja bărbați de staț maghiari, cari recunosc că chestia de naționalități este azi chestia de cea mai vitală importanță a Ungariei și că dela fericita ei soluțiune depinde viitorul Ungariei. Regretă însă că nici un fapt de guvernament nu a dovedit până acum, că în adevăr am fi ajuns în evoluția politică a țării la acel mult așteptat punct de întoarcere când prin fapte să se dea dovadă că ocărmuitorii sânt pătrunși de adevărul, că nu pe temeiul forțării unei supremații saturate de nenorocitul spirit al exclusivismului de rasă ci numai și numai în spiritul sincerei păci și a adevăratei libertăți naționale, bazate pe drept și dreptate, pe respect și încredere reciprocă se poate înfăptui justa și mulțumitoare și astfel singura posibilă soluție fericită a chestiunii de naționalități din Ungaria.

Își exprimă aderența la programul partidului național român și în lupă pentru ducerea la izbândă a programului acestui partid își depune deplină sa încredere în comitetul central al partidului național român.

Adunarea primește cu multă însufletește proiectul.

Sfârșitul adunării.

În calitate de președinte, dl **Dr. Ștefan C. Pop** rostește un cuvânt de bun rămas, mulțumind în special țărănilor pentru că au venit pe o iarnă atât de grea într'un număr așa de frumos. Dați prin aceasta — zice dsa — dovadă că țineți neclintit cu conducătorii noștri. Mulțumește apoi conducătorilor: preoților și învățătorilor, cari trebuie să stea totdeauna în fruntea poporului. Salută pe „preotul preoților”, care este **Vasile Lucaciu** (ovații). Apoi pe dd. **Vlad și Bontescu** (ovații). Mergeți în pace — zice —, cu sufletul întărit de-o pace creștinească. Pacea e floare gingașă și cine se atinge de ea cu mâni rele, rău va păți. Să grijească guvernul să nu stârpească floarea aceasta sfântă, căci cine seamănă zizanie furună va seceră. Constată că în tot decursul adunării a domnit cea mai frumoasă însufletește, încât oratorii puteau să-și citească vorbirile de-adreptul din ochii ascultătorilor. Închide apoi adunarea.

Mulțimea a inundat iarăși în valuri dese străzile și grupuri-grupuri se dumireau asupra îndemnilor primite. Se citia lămurit pe fețele tuturor, că se îndepărtează cu sufletele înălțate. Străinii priveau mirați la atâta lume românească, care se strecura încet, potolită și nepăsătoare de privirile țepoase ce i-se aruncau.

Dr. Ștefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis à-vis cu casa comitatului,
Palatul Fischer Eliz. Poarta II.
Consultatii dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. n.

REYAY & BENEDIK

— stabiliment de articole bisericesti —

BUDAPEST, IV. Váci-utca 59.

Se expediază pentru prețuri solide aranjamente complete pentru biserici, odăjdii, pro-pori, stihare, potire, policandre și candelabre, cadelnițe, iconostasă și icoane sfinte etc.

Lucrează la onostase, altare, jertovnice, amvoane, icoane portative etc.

Preț-curent, preliminar, sau desemnat se trimite la dorință.

Contestarea alegerii dela Vinț. Secția a II-a, pentru chestiuni electorale, a Curții de casație a ținut și ieri ședință, în care apărătorul alegerii, Edvi-Ilés, a răspuns la petiția prezentată de alegătorii români.

Dintru început a declarat că toate învinuirile ce s'a adus în petiție împotriva președintelui alegerii sânt născociri. Președintele a fost imparțial, organele administrative deasemenea. Și dacă s'au isgonit din cercul electoral partizani de-ai candidatului naționalist, a fost nevoie să se facă, fiindcă »agitau«.

În ședința de azi, Joi, a vorbit al doilea apărător al alegerii, Dr. Gábor Ilés, invocând aceleași argumente uzate despre »agitațiile naționaliste«. Măne va răspunde Dr. Erdely.

Probabil se va admite dovedirea abuzurilor și volnicilor denunțate prin petiție.

Gvernul coaliției și chestiunea băncii. Între actualul ministru de finanțe Lukács și fostul guvern coaliționist s'a ivit un conflict grav: Lukács a declarat în Camera deputaților că fostul guvern coaliționist s'a înțeles, într'un proces-verbal intim, cu guvernul austriac că privilegiul băncii comune se va prelungi la vremea sa.

Șefii partidului kossuthist au protestat împotriva acestei acuze, declarând că în acel proces-verbal guvernul coaliției și-a rezervat »mână liberă« în chestia băncii. Pentru a se lămurii controversa aceasta în mod definitiv, s'a ales o delegație de patru politicieni: contele Tisza, contele Üchritz (din partea lui Lukács), Gál Sándor și Boross János (din partea kossuthistului Désy Zoltán), cărora li-s'a spus spre studiere procesul-verbal în chestiune.

După două ședințe, delegația a dat dreptate și lui Lukács și guvernului coaliționist, spunând că din documentele ce i-s'au prezentat și din declarațiile unor politicieni a constatat, că guvernul coaliției a voit să-și asigure mâna liberă în chestia băncii. Textul a fost însă stilizat atât de neprecis, încât Lukács a putut să-i dea interpretarea pe care i-a dat-o.

Un lucru s'a dovedit însă în mod lămurit: coaliția a făcut întotdeauna politică în doi peri. Aulic și bizantin în sus, național și »kurucz« în jos... ca toate guvernele noastre unguerești.

Din Viena se anunță că numărul de azi al ziarului Fremdenblatt (organul ministerului de externe) publică un articol în care ajunge la concluzia că Lukács n'a eșit învingător din conflictu pe care l-a provocat în chestia băncii.

În cercurile politice se crede că acest articol e expresia nemulțumirii cercurilor mai înalte, că Lukács s'a folosit împotriva opoziției și de arma ileală și neobișnuită a documente or secrete.

Delegațiunile. Comisia financiară a delegațiunii ungare, în ședința dela 14 Februarie a luat în discuție bugetul ministerelor comune și a curții de compturi pe care l'a primit după o scurtă desbatere.

Comisia delegațiunii austriace pentru afacerile armatei a primit bugetul marinei și în ședința dela 15 Februarie a trecut la discuția bugetului armatei.

Din Cameră. Și ieri și azi s'au rostit numai răspunsurile replicii. Discuția nu prezintă nici un interes.

Mai au să vorbescă 10 oratori așa că Sâmbătă, probabil, se va putea vota.

Scrisori din București.

Nicolescu Magnificensus nr. 2. — Un titlu împrumutat. — Teză pentru un viitor profesor. — Pentru cei cari insultă.

București, 1 Februarie.

De două zile a început să ningă. De două zile salcâlmii din fața te-estrii par niste pomi înfloriti, pe cari la răstimpuri îi scutură vântul. E o atmosferă așa de nouă, de neobișnuită. Pe stradă se aud clinchete de zurgălăi. Și atâtea zgomot, atâtea glasuri argintii de copii zburdalnici. Parcă mâne ar fi Crăciunul. Parcă mâne ar fi Anul-nou. Dar suntem în Februarie. La ce nu mă gândesc în după amiaza asta!... Credeam că în 1911 oamenii se vor mai cuminti. Și m'am înșelat. Credeam că vor fi mai buni, mai prudenți. Și văd că unele dintre personajele, cari au format subiectul de predilecție al glumelor mele au intrat în noul an cu acelaș bagaj de ridicol, care a furnizat și altora atâtea subiecte umoristice Smara a rămas aceiaș Nicu Metz nu s'a schimbat. Nicolescu-Magnificensus face aceleaș proiecte de a construi un pod peste Oceanul Pacific. Pe cartea lui de vizită figurează cu aceiaș enfază titlul de »împărat al artelor«. Acum în urmă Măria Sa Nicolescu-Magnificensus publică în »Minerva« un admirabil anunț prin care anunță că-și caută »o tovarășe de viață, care să-i dea concurs la îndeplinirea operei de perfecționare a speciei omenesti!« Zestre, firește, câteva milioane. Toate, toate tipurile, cari n'au murit, au rămas aceleaș și în anul 1911. Până și fenomenalul bărbat de litere — Dr. Ion Scurtu, profesor și publicist. — Mă rog! — Nici el nu s'a schimbat.

Cetesc elucubrațiunile publicate în Nr. 23 al »Gazetei« de acest »împărat al literelor române« — între Dr. Ion Scurtu și Nicolescu-Magnificensus e mare asemănarea: acelaș prisos de amor propriu și nu știu ce să răspund. Căci trebuie să răspundă cineva. Când un inconștient aruncă o murdărie într'un templu, ori cât de infectă ar fi mâna care a aruncat-o, trebuie să se găsească cineva care să delature murdăria.

Și »Tribuna« pentru noi toți, cari am pus în ea ceva din sufletul nostru este un templu și va rămânea un templu până când cei ce au hulit-o nu vor dovedi cele afirmate de dânsii.

De ce nu vorbește acest domo, care, fără a fi profesor, ia acest titlu, dupăcum Nicolescu Magnificensus ia titlul de împărat al artelor. Scurtu nu e profesor. Adevăratul profesor trebuie să aibă în România examenul de capacitate Scurtu, care, insultând »Tribuna«, insulta pe toți colaboratorii ei, nu are acest examen de capacitate. În sesiunea trecută s'a prezentat la acest examen, însă, simțind că nu va reuși, a inventat povestea, că s'a certat cu dl profesor Dimitrie Onciul și s'a retras. Azi e un biet suplinitor. Până mai zilele trecute l'a suplinat pe dl Const. Ionescu la liceul Lazăr. Ministrul de Instrucție a pus însă dui Ionescu în vedere, că din pricina absenței dsale, catedra suferă. Și azi »Dr. Ion Scurtu, profesor« nu mai figurează pe lista celor cari dau ore la acest liceu. Motivul? Suferă catedra! La seminarul Nifon e angajat cu contract. Hei, profesori de aceștia, căți nu sânt pe la pensioanele din București. Deci să facă bine acest Nicolescu Magnificensus nr. 2 să nu facă pe alții oameni neisprăviți. Să își dea întâi examenul de capacitate și pe urmă să vorbească de profesorat.

Și tresălbă de bucurie, că dl Aurel C. Popovici l'a executat pe Chendi! Pentru oameni ca Scurtu și Nicolescu-Magnificensus, da! Pentru alții însă nu. N'a fost vorba de fetul cum dl Chendi scrie românește. Discuția a fost în jurul întrebării: Este »Tribuna« trădătoare de neam sau nu? Aici trebuia să rămână întreaga discuție. D. Popovici însă n'a dovedit o asta, ci a căutat să arate că dl Chendi face greșeli de stil. E foarte ușor să acuzi pe cineva de trădare și când mă ia de scurt scurt să i răspund: De ce porți joben?

Mai mult. Dl Aurel C. Popovici n'a fost nici cel puțin original. Nici chiar în ce privește titlul articolului dsale. »Dela Spanacchendi citre.« Titlul acesta este un simplu împrumut. În nr. din 16 Iulie al »Viitorului« s'a publicat următorul articolăș:

»Dela doctorul Ion citire:

Amin, amin zic vouă. Schimbatu s'au vremurile astăzi. Gazetele nu mai dau bonuri gratuite pentru premii, ci mai ales alungă insomnia cititorilor cu proza în care se talmăcește discursul lui Tisza. Căci scris este că e mare depărtarea dela gorunul lui Horea și până la combinațiile lui Filip.

Amin, amin zic vouă. Că scurtă este viața și lung este drumul spre nemurire. Iar de veți vedea, că din ale voastre puteri nimica nu iese, mai cu oinădinsul prindeți de funii și trageți să sune clopotele reclamei pentru caștele lui Aurel Popovici. Căci scris este de Eminescu, că toți cei mici în umbra celor mari se lustruiesc.

Iar ca să vă poată zice vouă stăpânul vostru: s'ă gă bună și credincioasă, — schimbați vă în furnizori de minciuni, acuzați pe cei cinstiți de »misificări rușinoase« — pentruca să se scandalizeze o lume de îndrăsnea voastră. Căci scris este: Tot cel ce prin valoarea lui nu se poate înăța, folosească-se de minciună și calomnie.

Amin amin zic vouă. Tot pomul ce nu face roade se taie și în foc se aruncă. Iar roadele minciunii răsar și înfloresc într'unconunarea esului ce au vestit învierea Domnului »de sub pietrele sfântului mormânt«!

Căci a celor săraci cu duhul este împărăția ridicolului!

Unde este originalitatea? Unde este »magistrala execuție«?

Când despre un ziar afirmă că este compromis, însemnează că sânt compromisi moralicest toți aceia cari scriu la el. Dacă acest Magnificensus mai scurt nu vrea sau nu poate să-și dea seama de valoarea cuvintelor ce le întrebuințează, îi voi aduce aminte de unele lucruri, pe cari nu știu cum le va mistui. Deocamdată îi dau ca teză, pentru viitorul examen următoarea chestiune: Când este un director de revistă la înalțimea moralei reclamate de aceeași situație? Are timp de meditație cât vrea.

Nime nu l'a atacat pe Scurtu în »Tribuna«. Tot ce s'a scris despre el au fost simple glume. Ataci pe un om când îi iai în serios. Când însă știi că e vorba de un maniar, cei mult poți glumi pe socoteala lui. Deci nu cumva să creadă că l'a atacat cineva. Un coleg de liceu al dlui Aurel C. Popovici a ajuns la concluzia că Scurtu n'are nici măcar calitatea de a fi prost. Pe acest coleg dacă e nevoie îi numesc așa dară?

Când cu repetițiile »Lucașfăruului« lui Delavrancea Scurtu a făcut una boacăna — ca de obicei — De astădată n'a mai fost vorba nici de »frunțașii dințâi«, nici de »marii titanii«, nici de »sarșia împrejurărilor fatale«. A dat în vileag conținutul piesei, ceiace l'a făcut pe Delavrancea să publice o scrisoare prin care arăta că Scurtu n'a fost chemat la repetiție. Un ghiduş de gazetar a publicat atunci următoarea casică epigramă:

«Că Scurtu nu i din cei aleși,
Era știut printre confrați,
Și-acum afarăm fără gres
Că nu-i nici printre cei chemați».

Toate aceste succese nu l-au făcut însă să piardă credința că e o personalitate. De aceia și pe mine să insulte cu atâtea îndrăzneală. So știe însă toți aceia, cari au aruncat cu noroi în »Tribuna«, că acest ziar rămâne pentru noi un templu, a cărui curățenie o vom apăra oricât de puternice ar fi mâinile, cari ar voi să-l profaneze. Orice insultă adusă »Tribunei« — atâtea vreme cât nu vor dovedi trădarea — ne este adușă și nouă, coaboratorilor ei. Și vom ști s'o tratăm după merit. Ingerii și sfinții rămân ingeri și sfinți nu mai până atunci până când nu cad

Correspondenți.

▼▼	ANUNȚURILE	▼▼
▼▼	se primesc cu prețuri moderate la administr. »Tribunei«.	▼▼

„Reuniunea economică din Brad“.

În ciuda desaprobării Românilor de pretutindeni »reuniunea economică din Brad« a luat astăzi ființă în adunarea ținută în localul casei de »Coroana«. Profesorul Oprea și-a ajuns scopul său reușit din nou să provoace ruptură în lumea românească. Au fost zădărnice toate stăruințele colegilor săi de a-l abate din calea pe care apucase. Cu îndârjirea unui om orbit de sine a mobilizat toate aparatele pașnice ale administrației pentru reușita sa și folosindu-se de legăturile sale personale, datorite slujbei ce împlinia pe vremuri, nu s'a știut să-și împrăștie agenții prin sate ca să ademenască țărâna neștiutoare.

În fața acestui pas nebunesc ne întrebăm și astăzi ce scop hotărât urmărește pomenitul profesor care s'a pus în slujba acestei mișcări condamnabile? Căci nu poate fi la nici un caz vorbă de dragostea ce poartă pentru durerile Românilor — câtă vreme se asociază cu străinii cari ne sânt dușmani hotărâți pe toate terenele — și e dureros — că nu putem vedea în opintirile lui decât uricioasa tendință de a-și cârpi ambiția jignită — mai ales acum când prin manopera sa condamnabilă d'struge toată munca cinstită a oamenilor de inimă din fruntea reuniunii românești de aceeaș breaslă — care există în comitatul Hunedoarei, sfidând alături de opinia publică și pe reprezentul pomenitei societăți, care abia zilele acestea a făcut un turneu de propagandă prin părțile locului.

Multă vreme am stat nedumeriți față de ținuta profesorului Oprea — am avut și momente când ne-am îndoit de bună credința sa — dar nu l'am fi crezut niciodată capabil de un pas atât de neromânesc.

Asupra adunării primim următoarele mănuțe:

Astăzi și a ținut »Reuniunea economică« adunarea de constituire la care au luat parte toate comitatările pericunților și a Ungurilor din Brad. În urma stăruințelor agenților trimiși în provincie au fost ademenți la adunare și o seamă de Români. Adunarea a fost condusă de inspectorul silvic Michalusz Sándor, iar »alesul fruntaș« Oprea împlinea slujba de talmaci. Dintre ciracii săi au luat parte la adunare preoții Ion Indreiu din Tebea, Ivan din Pod le, Mihăițiu din Cărstău, preotul unit Munteanu din Ruda împreună cu învățătorii Pavel Lazar din Mestecăni, Oheorghe Jula din Brad, Lazăr Suciu din Podole, Ion Micu din Vaca și Popovici din Riscuț. În anturajul aces ora erau și vre-o cinsprezece țărani din jurul Tebei, aduși de popa Indrei, un număr mare de pritari și notari cu toți nălmății mai mult sau mai puțini primejdioși.

După deschiderea adunării profesorul Oprea se ridică și începe talmăcirea statutelor societății argumentând, cu cunoscutul său bagaj de uzate fraze bombastice, foloasele acestei reuniuni. Complicii săi l'au aplaudat firește, iar d-lui foarte grațios a binevoit să-și reia locul.

S'a propus apoi constituirea comitetului, pentru care preotul Indrei propune pe douăzeci-

șicinci de români și cinci unguri — fie și de viață nouă.

Jidanii însă au început să vocifereze ca nește turbați până când iarăș plin de demnitate s'a ridicat profesorul Oprea că să împace adunarea. Contra propunerii lui Indrei a cerut, ca comitetul să se alcătuiască din patruzeci și doi de membri; douăzeci și doi Unguri și restul Români. Firește a fost aclamat de tovarășii îndureați.

Între membrii comitetului s'au ales dintre cei prezenți, preotul Ivan și Mihăițiu, alături de învățătorii Axent Popovici și Pavel Lazar. Președinte al reuniunii s'a ales unul Brădy.

Se procedează apoi la constatarea numărului membrilor — cari, mulțumită stăruințelor administrației și dibăciei cu care Oprea știe să-și pescuiască aderenții sânt patru sute paisprezece.

Pentru activitatea dezvoltată până aci »alesul fruntaș« Oprea i se votează mulțumită protocolară. Atunci într'o tăcere de biserică se ridică pomenitul domn și ștergându-și îngusta frunte brăbonată de nădușea își pleacă capul resemnat spre stânga și plin de modestie respinge mulțumita, asigurând că va munci și de azi înainte în calea apucată, când apoi își va reclama și el partea de recunoștință.

După exhaustarea programului adunarea s'a împrăștiat.

Asupra acestor adunări vom aduce amănunte într'un număr cât mai apropiat.

În chestia școalelor pierdute.

N'am contestat nici când și nu vom contesta nici de astădată marele talent al »Telegrafului Român« de-a se juca în chestiile mari de-a na-ți-o frântă, că și-am dres-o. E specialitatea lui — și n'o să-l învidiem pentru ea niciodată.

În chestia școalelor pierdute, încălcea »Telegraful« e de toată nostimada. După ce susține în nrul 9 a. c. că »consistoriile noastre țin în cea mai bună evidență toate școalele pe cari le avem« afirmă, desigur pe baza acestei »cele mai bune evidențe«, că consistorul din Sibiu, de care n'am vorbit în special, are sub jurisdicțiunile lui »peste o mie de școale«, câtă vreme din protocolul congresual pe 1909 aflăm că în arhidieceză sânt numai 721. Halal de evidență, nu-i așa?

Și »Telegraful« mai are tupeul să ne dăscălească pe noi, după ce pe baza »cele mai bune evidențe« confundă numărul de 721 de școli câte a avut arhidieceza în anul 1908—9 cu cele »peste o mie de școli« câte ar avea astăzi, după ce dela 1908 până acum s'au pierdut în țara întregă la 500 de școli!

Dar vine »Telegraful« în nrul 12 și spune că cele 500 de școli de cari am vorbit noi, nu sânt pierdute, — cel puțin nu atâtea sânt pierdute, despre câte vorbește »Tribuna«. Dar »Telegraful« nu vrea să-și ia refugiul la cea mai bună evidență și să ne spuie *el câte școli s'au pierdut în arhidieceză*, ci continuă într'un mod foarte caracteristic: Școalele noastră există încă

toate afară de unele, foarte puține, cari au fost edificate pe teritor comunal și pe cari comunele le-au servit în stăpânirea lor, ca școale comune. Atâta numai că școalele noastre nu funcționează«. Curat vorba aia; *iată popa, nu e popa!* Școlile există toate, afară de unele (strașnică »evidență«! De ce nu li se dă numărul?) pe cari le-au luat în stăpânire comunele politice și cari cu toate acestea există, dar numai nu funcționează!! Mărturisim că nu putem pricepe.

Poate că nici »Telegraful« însuș n'a priceput, dar a scris cu toate acestea, pentru a arunca năsp în ochii lumii.

Te întreb: ce-o vrînd fi »Telegraful« cu acest *abracedobra*? De ce-o fi bătând câmpii »desmințind«, fără ca să fie în stare a opune cifrelor noastre nici o singură cifră, care să ne lămurească și să ne spulbere nedumeririle, împuținându-ne durerea. De ce ni-o fi vorbind neconținut în această formă încălțită, din care nu te alegi decât cu o și mai mare desiluzie? Răspundă cine poate, că noi unii stăm să nu înțelegem nimic din dodonismul acesta ridicol.

Scrisori din Caraș-Severin.

Rolul corespondenților — Un »dezastru național«. — O nouă industrie ungurească.

Interesul față de viață, ce pulsează în ținuturile și în satele noastre, — în manifestările și problemele ei locale culturale sau economice e susținut aproape numai de puținii corespondenți, ce în să informeze publicul de cele mai multe ori cu ocazia unei petreceri sau adunări ținute în cutare loc, unde s'a t-astat frumos și s'a petrecut bine până-n zorile zilei etc. etc.

Referințele culturale, economice sau de altă natură ale Bihorului bunăoară sau a e Maramureșului, ale Banatului etc. să nu intereseze oare publicul cititor al ziarelor noastre în aceeaș măsură cum interesează multele sen-ații de politică, știri din străinătate etc. cărora foile le consacra rubricile întregi? Doar poporul românesc din Ungaria nu e un organism difuz ca altădată când fiecare ținut își avea preocupările lui, interesele lui deosebite de ale altor ținuturi: poporul românesc formează astăzi o unitate organică, un organism, ce resimte orice lovitură aplicată la periferiile lui: mizeria din Bihor, ca și »destrăbălările imorale« ale unor părți din Banat e un rău, pe care-l resimțim cu toții.

Energia, ce sute de ani a stat amorțită în masele poporului nostru începe să se transforme în putere vie, izbucniște ici colea cu o mai mare putere: ici se transformă în o mai mare sânguină și dexteritate în adunarea bunurilor economice, colo produce rezultate culturale și iarăș într'alt loc pune în mișcare masele țărânelor pentru a câștiga drepturi. Corespondenții aceștia cari ar urmări pas de pas această descărcare a forțelor această frământare neconținută în calea progresului, acest sbucium etern în lupta pentru existență, ne-ar apropia mult de realitatea vieții noastre de popor ce luptă și deci de una din ținutele principale ale năzuințelor noastre: cunoașterea reciprocă și cunoașterea exactă a tuturor forțelor de cari dispunem, a tuturor progreselor realizate și a scăderilor noastre, căci numai așa vom afla rezultanta exactă a activității noastre.

Am folosit cuvântul »destrăbălări imorale în Banat«, poate exagerând, sub impresia raportului vice-comitetului comitatului Caraș-Severin despre

Cei cari
doresc: **mobile**

bune,
frumoase,
ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile
Székely și Reti
în Marosvásárhely,
(Plaza Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincia bogata noastră colecție. La fratele parte expedăm franco în ori ce parte a Ardealului. - Atelier de primul rang.
— Mare asortiment de —
trusouri pentru mireasa.

starea populației din comitat în 1909. Extrag câteva date, ce dau mult de gândit.

În 1908 au trăit în concubinaj 12.861 părechi, în 1909 numărul lor s'a ridi-at la 14.150. Procentul cel mai mare îl dau minorii, între cari raportorul a găsit mulți bărbați de 15 ani și femei de 12 ani. Nu, bănașenii n'au ajuns gradul acela de cultură supremă, ca să admită, «căsătoria liberă» și nici n'au cetit pe Forel... Cif. ele acestea vorbesc destul de îngrozitor despre destrăbălarea sexuală, care subsapă temelile familiei creștine.

Copii nelegitimi s'au născut în 1909: 2917 (21 procente). Urmarea? Nesporirea sau sporirea de tot lentă a poporului bănățean (căci bănașenii contribuie cu procentul cel mai mic la sporirea nemului) înză-ar recurg unii la legile economiei sociale și ale sociologiei, ca să documenteze cu Malthus sau alt «economist», că nesporirea stă în raport direct cu bună-tarea, invocând fel și fel de argumente «placative»: că bunăstarea, aduce prevederea, care înlătură orice piedecă, ce stă în calea «progr. sul i individual» și această piedecă principală e familia mare — așa numita «capilitate socială» etc etc.

Argumentele aceste nu pot fi convingătoare. E un principiu, ce explică fluctuațiunea populației din apus cu împrejurări istorice și sociale cu totul deosebite de ale noastre. Dar această bunăstare nu întrece bunăstarea multor ținuturi românești din Ardeal, unde totuș procentul sporirii e destul de mare. Cât de mult contribuie cauzele morale la stagnarea populației, ne-o documentează cercurile de pretură *Iam* și *Oravița*. În ambele sunt relativ cele mai multe concubinajii și chiar procentul moralității de moarte mai mare față de al nașterilor: în cercul lamului a scăzut populația în 1908 și 1909 cu 400, în cercul Oraviței, lăsând la o parte sporul Aninei cu locuitori străini, a scăzut cu 193. În amândouă cercurile s'au născut în 1909: 695 copii nelegitimi (în comuna Ciclova-română din 68 nou născuți 64 legitimi!)

În străinătate, în Franța mai ales, există o literatură întreagă, care se ocupă cu acest simptom social al scăderii populației, îi scurtează toate cauzele, îl urmărește în toate manifestațiunile lui, căutând mijloacele cele mai eficace pentru combaterea lui. În Franța sunt ziare preocupate de această problemă națională, la noi, unde fiecare teren pierdut e un dezastru național, abia că se face amintire de această «plagă» în vreun ziar. Tinerii noștri cari fac studii în străinătate ar trebui să se ocupe mai intensiv cu problema de a combate acest rău făcând studii speciale, ca apoi să agite chestia prin ziarele noastre, să discute și să arete posibilitatea de a-l învinge. Un «dezastru național», am zis, căci nu-i oare un dezastru, când Bănățenii au pierdut majoritatea absolută a locuitorilor din Banat, pe care o avem la 1778 (250.000 de Români), când dela 650.000 de suflete, câți erau la 1862 până la conscripția din 1900 au scăzut la 583.038 de suflete (384 procente din totalitatea locuitorilor din Banat) (vezi Dr. Popoviciu: Ist. Rom. bănățeni pag. 382—383)?

Industria de maghiarizare lucră și în Banat cu succes cu noul articol: fabricarea numirilor de localități.

Numirile acestea, cari toate își au istoria lor, înălțur-a puternică cu trecutul, care le-a dat naștere, sânt înlocuite cu numiri, pe cari cel mai excentric filolog nu le-ar fi putut afla: Herendia, Heresfalva, Cinchici Tyukó, Ráchita Rekkettye, Húdia-Hyéd etc etc.

Am asistat la o convorbire între doi țărani! Era vorba și de maghiarizarea comunei Ildia. »Acum nu mai au ce să ne mai ie». Era atâtea jale în cuvintele lor, încât numai atunci am înțeles pe deplin aceea iubire fanatică a țăranelor pentru locul său de naștere. Dar numele adevărat veșnic va trăi în graiul țăranelor în familie și doar vre-o epistolă îi va reaminti, că trăiește în *Ilyéd*-ul ungarilor și nu în Ildia. Această din urmă va fi cântată veșnic din cântecul popular:

»Un'te duci badeo Ilie?

La cosit la Ildie,

Să coxesc frunza căpșunii,

Să iubesc mândrile lumii.

C. T.

Din străinătate.

Regele Petru la Roma. În fine după atâtea pregătiri, după atâtea comunicate oficiale despre călătorie, regele Sârbiei a sosit Mercuri la 15 Februarie la Roma.

Nici o altă vizită regească n'a cauzat atâtea greutate curței domnitore din Roma, cât a c-uzat sosirea regelui Petru. Căci a trebuit să întimpine multe neplăceri.

Vaticanul s'a arătat dela început nemulțămît pentru această vizită. Imprejurările în cari s'a urcat pe tron regele Petru nu pot fi uitate, iar Vaticanul a crezut de bine să-și exprime nemulțămirea.

Această nemulțămire se arată și la partidele politice. Partidul radical a hotărât să nu ia parte la sărbările ce se vor aranja pentru regele Sârbiei.

Presa exprimă același sentiment. Numai organul guvernului «*Messagero*» cearcă să convingă opinia despre însemnătatea unor relații amicale între cele două state. Tonul ei rece arată însă sforțare.

Sângele nefericitului rege Alexandru urmărește pașii actualului rege!

De altfel formalitățile obicinuite sau ținut la sosirea la Roma. Regele Victor Emanuel încunjurat de membrii cabinetului a așteptat pe peron pe regele Petru.

Papa și domnitorii. Din anturajul secretarului de stat Merry del Val se anunță că Papa e firm hotărât, ca în cursul anului 1911 să nu primească vizita nici unui domnitor. Nu va fi primit nici împăratul Wilhelm, dând astfel a se înțelege, că politica bisericească urmată de Wilhelm nu este pe placul Papei.

Călătoria Sultanului în Albania. După cum se anunță din Constantinopol, Sultanul s'a hotărât să facă la primăvară o călătorie prin întreaga Albania, vizitând și orașele Monastir și Ueskueb pe drum și mazoleul fostului sultan Murad. Sultanul voiește să desmintă prin această călătorie svonorile despre pretinsa nemulțămire a Albanezilor, cari așteaptă momentul potrivit pentru a se răscula.

Ministrul-președinte englez despre chestia irlandeză. În cursul discuției la adresă din Camera engleză, s'au adus aspre critici guvernului din partea opoziției pentru politica urmată în chestia irlandeză. Cu toate declarațiile anterioare ale ministrului-președinte favorabile deslegării definitive a acestei chestii guvernul totuși duce o politică fătășe intereselor irlandeze.

Apărarea guvernului a luat-o însuș ministrul-președinte, Asquith, zicând că declarațiile făcute le susține întotdeauna. Politica guvernului este conformă principiilor sale. Știe însă că chestia irlandeză numai atunci se va rezolva definitiv, când Irlanda va primi parlament propriu, administrație separată, responsabilă parlamentului. Dar în interesul țării se cere, ca supremația parlamentului central să fie recunoscută și de Irlandezi.

: Abonați și răspândiți :
— în toate părțile —

„TRIBUNA“

careți în toate hotelurile
cafenelele și ospătăriile.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 16 Februarie n. 1911.

— **Concertul din Brașov — amânat.** Primum următorul avis: Ne luăm voie a Vă încunoștiința, că serata »Reuniunii femeilor rom. pentru ajutorarea văduvelor din Brașov și Secele«, din cauza îmbolnăvirii dnei Veturia Tritean, nu se ține la 5/18, ci la 14/27 Februarie a. c., seara la 8 oare, tot în sala »Redutei« din Brașov. Cu stimă: Brașov, 2/15 Februarie 1911, pentru comitetul reuniunii: Balașa Blebea, președintă. Dr. I. Blaga, secretar.

— **Văd. Virgilia Enescu n. Tipeni** a re-pausat în Sebeșul-săsesc la 13 Februarie n. în vârstă de 36 de ani. Înormântarea ei a avut loc la 15 Februarie în cimitirul românesc din Sebeș.

Odihnească în pace!

— **Pustiirile ciunei.** »Pester Lloyd« află din Peter-burg că în »Novoe Vremia« și în »R-skose Vedomosti« se dau amănunte înfricoșătoare despre îngroparea leșurilor de ciunați. Rugurile pe cari li ard în Fudjadjan se sting din lipsă de lemne. Câinii sfășie leșurile pe jumătate arse Serul nu fotosește nimic împotriva ciunei pulmonare.

»Zabolotny« arată că bolnavii ziua a doua încep a văr-a sânge și într'a treia mor. Temperatura ajunge la 40 de grade. În pământ se fabrică atâtea otravă încât serul nu ajută. Molipsirea se face și iarna dela leșuri. Vara și primăvara trăesc microbii în ele 4 săptămâni (!)

Citim în unele ziare o depeșă că ar fi bănuindu ciuma la Astrahan, c'ar fi sute de morți. Dar probabil că e greșală de telegraf, în loc de Blagoveșienk au cetit Astrahan. Zicem așa fiindcă telegrama lui »N. W. J.« dela 11 Febr. se încheie cu această notă că s'au oprit comunicațiile între Vladivostok și Ch'arbin.

De altfel dacă boala e la Blagoveșienk înseamnă că înaintează spre Europa.

Nu urmează de aci că la Astrahan nu e ciumă.

— **Alegerea dela Cisnădie.** În cercul devenit vacant prin moartea fostului deputat, s'a ales azi noul deputat dietal în persoana lui Gustav Reissenberger, fost vicișpan al comitatului Sibiu. Reissenberger este guvernamental.

— **Rezistență pasivă.** Amploiații oficiului telegrafic, telefonic, poștal și vamal din Triest au început rezistența pasivă, drept răspuns la amânarea urcării leșii. Cu ei sau asociat și alți amploiași de stat, așa că întreaga circulație din Triest se desface cu mari întârzieri.

Această rezistență a fost plănuită cu săptămâni înainte, așa că izbucnirea ei a fost așteptată.

— **Moarte în temnița din Arad.** În trista împărăție a temniței, prin gangurile întunecoase și sombre, Moartea și-a fluturat azi noapte umbra aripelor ei negre. Mitru Sas, țaran din Șomoșheș, osândit la doi ani temniță și a dat sufletul, după ce împlinise abia cinci luni de robie. Înainte cu câteva zile răcise la munca din pivnițele penitenciarului, contractă o pneumonie gravă, care nu-l chinui mult, căci aseară la orele 9 își dădu sufletul. În celulă se mai aflau cu dânsul trei nenorociți, martori ai morții lui triste. Alături cu celula muribundului se afla încarcerat redactorul nostru, dl Sever Bocu la care, în tăcerea nopții pătrundeau chinurile mortale ale sârmanului Mitru. Iși striga cu o sfășietoare duioșie nevasta și copiii... Spre orele 9 se făcu deodată liniște. Chinurile nu se mai auziră. Sufletul lui Mitru își lua sborul la judecătorul cel

drept. Temnicerul, care privi desfășurarea întregii drame prin ochiulețul ușei înștiință numai decât pe subofiterul de serviciu, deschiseră celula și-l traseră pe Mitru cu pat cu tot în coridor. Reintră apoi totul în liniște... În zori, robii scoși la plimbarea de dimineață, defilă pe lângă patul din coridor, unde Mitru dormia ticnit, cu toate că în temniță sunase de mult deșteptarea...

— **Biblioteca academiei române.** În luna ianuarie 1911 s'au consultat la Academia din București 3150 volume și broșuri tipărite de către 1151 cetitori: 349 manuscrise, 771 documente, 64 cărți vechi (1508-1830) au fost comunicate la 266 cetitori.

Colecțiunile Bibliotecii au sporit în această lună cu 264 volume și broșuri, 176 numere de reviste române, 165 reviste străine, — atlase și hărți, 1 stampe și portrete, 4 volume manuscrise, 4 documente, — fotografii, — albume, 1502 foi volante, — note muzicale.

Biblioteca e deschisă în fiecare zi de lucru pentru cărțile tipărite dela 8 dimineața până la 6 seara, pentru manuscrise și documente dela 8 până la 12 și dela 1 până la 6.

— **Mare incendiu în Galați.** În Galații din România ieri Mercuri a izbucnit în patru locuri foc, care în urma vântului ce bătea s'a lăsat pe strada întreagă. A fost un chin munca pompierilor căci era un frig teribil. Până acuma se știu 5 morți. S'a deschis ancheta pentru cercetarea cauzei.

— **Mulțămintă publică.** În numele meu și al parohienilor mei mulțămesc din toată inima marelui binefăcător al neamului românesc, m. on. d. Vasile Stroescu pentru suma de 200 coroane, ce a dăruit-o pe seama sf. noastre biserici din Buzad.

Bunul D-zeu să-i răsplătească înmuit pentru aceasta binefacere.

Buzad, la 1/14 Februarie 1911, Vasile Spin preot.

— **Promoție.** Din Cernăuți ni-se scrie: Luni în 13 Februarie st. n. a fost promovată la universitatea din loc, — doctor în teologie dl Ioan Mardan originar din Sâmbăta, (Țara-Oltului).

Felicitările noastre.

— **Prelegere în Seminar.** Duminecă în 3/19 l. c. dl secretar general al Ordinului Bunilor Templieri din România, Gheorghe Ștefănaș, va ține o instructivă prelegere în sala festivă a Seminarului din localitate despre *„Cea mai bună reformă socială”*. Toți românii din Arad sânt bine-văzuți. Începutul la 5 ore d. a.

— **Jokey milionar.** În Londra a murit zilele aceste jokeyul Thomas Lades, al cărui testament sa desfășură ieri. Mare a fost mirarea autorităților când s'a aflat că răposatul jokey a lăsat o avere de 1 milion 600.000 de coroane.

— **Convocare.** Onorații membri ai societății foștilor urbaniști din Câmpeni prin aceasta sunt convocați a lua parte la ședința adunării generale ordinale, care se va ține la 12 Martie n., la 2 ore p. m. în localul cancelariei comunale.

— **Obiectele:** 1. Aprobarea rațiocinului anului 1910 și darea absolutului. 2. Aprobarea bugetului și aruncului pro 1911. 3. Aprobarea concludului adus din partea comitetului referitor la ridicarea salariului președintelui și a onorariului vigیلului Nicolae Andres. 4. Alegerea alor 2 membri pentru verificarea protocolului. 5. Pertractarea altor obiecte și eventuale propuneri.

Câmpeni, la 12 Februarie 1911. Ioan Andreica, n. f. urb. Georciu M. Corchecu, președinte.

— **Mare ciocnire de trenuri.** La Curville, Franța, s'a întâmplat o înfiorătoare ciocnire de trenuri, care a dus moarte și

grave răni multor pasageri. Un tren accelerat, mînat cu o viteză de 80 km. pe oră s'a ciocnit la stația Curville cu un tren de marfă, în urma ciocnirii, cazanul a explodat iar vagoanele s'au aprins.

În acelaș moment un alt tren a dat peste acest morman de ruine.

Flacărele cuprinsă întreaga grămadă, iar vaiete se auziau printre ruini. Era un aspect îngrozitor.

Până acum s'au desgroat 30 de persoane, 10 moarte, 20 rănite grav.

ECONOMIE

Extras din bilanțul anual pe anul 1910.

Institutul de credit și economii „Zlagnena” societate pe acții în Zalău și-a încheiat bilanțul pe anul 1910 cu rezultat deosebit de frumos. **Activele** sânt următoarele: Casa în numerar Cor. 10.377.02 f.; escomptul de cambii Cor. 428.326.75 fil.; împrumutului hipotecare Cor. 56.813.—; obligațiuni caventate Cor. 354.— împrumutului pe lombard (amanet) Coroane 2426.30 fil.; conturi corente Cor. 3192.65 fil. Realitățile institutului și alte realități de vânzare Cor. 30.086.93 fil.; diverși debitori Cor. 8000.58 fileri. Poziții transitorii 2903 cor. 95 fil. mobilier Cor. 60780 filor. — Totalul activelor Cor. 562.715.11 fil. — **Pasivele** sânt: Capital social Cor. 100.000.—. Fond de rezervă Cor. 35.410.79 fil.; depuneri Coroane 270.304.82 fil., Reescompt Cor. 113.990.—, Împrumuturi hipotecare cedate Cor. 6800.— Conturi corente: Cor. 12.345.92 fil. Poziții transitorii Cor. 8576.90 fil.; dividendă nereclamată Cor. 469.50 fil.; diverși creditori: Cor. 1255.04.

Venitul curat cor. 13.562.14 fil. — depunerile au crescut față de anul 1909 cu suma de cor. 108.350.— Afară de aceea printr'un târg norocos institutul a cumpărat casele cu etaj „farmacia” cu suma de cor. 28 mii pe seama sa.

Bilanțul a fost censurat și revalidat de nexpertul „Solidarității”, dnul Iosif Lissai, șef-comptabilul „Albinei” Sibiu.

— **Camera de industrie și comerț din Arad,** aduce la cunoștință că stă la dispoziția oricărui gratuit cu orice fel de informații ori deslușiri, în chestii de import ori export, ce pe baza noilor tarife vamale se pot face cu România și cu Serbia.

Târgul de cereale din Arad.

Aradu-nou. 15 Februarie.

Frigul s'a mai muiat, dar zăpada care se cere iar mereu dă un caracter de stabilitate iernii. Târziu iarnă se spune că nu e favorabilă sămănăturilor. Prețurile pe piață sânt bune.

S'a vândut azi:

400 mm. grâu	10.90 - 11.—
400 mm. porumb	4.90 - 5.—
Ovăs	7.50 - 7.60
Săcară	7.40 - 7.50
Orz	7.20 - 7.30

Prețurile pro 50 kilograme, în coroane.

BIBLIOGRAFIE

La Librăria Tribunei se află de vânzare următoarele **Calendar**:

Calendarul „Minervei”

Prețul e 1.40 Cor. plus porto 72 fil. **Calendar**ele se pot trimite numai ca pachet, ca să nu fie confiscate la poștă.

Calendarul Național à 40 fil. (5 fil. porto). **Calendarul diecezan (Arad)** cu șematism 50 fil (10 fil. porto).

Calendarul diecezan (Arad) fără șematism 30 fil (10 fil. porto).

A apărut: în edita „Carmen” (Petru Barițiu) **Calendarul dela Cluj** pe anul 1911 cu un interesant cuprins și ilustrațiuni (August. Babea, Prințesa Elisabeta, Balul costumat din Arad etc. Prețul 20 fileri.

Calendarul „Poporul Român” din Budapesta à 40 fil., plus 5 fil. porto.

„Lumea Ilustrată” 1.50 plus porto 20 fil.

La Librăria Tribunei se află de vânzare + 10—20—30—80 fileri porto, de curînd apărute următoarele cărți:

I. Agârbiceanu. În întuneric. Nuvele à 2+20 fil. porto.

Radu Baltag. Feciorul și alte nuvele. à 150+20 fil. porto.

Mihail Lungianu. În sărbători. Nuvele à 150+20 fil. porto.

Hai să rădem. Almanachul revistei Minerva ilustrată pe 1911 à 1+20 fil. porto.

Redactor responsabil: Iuliu Olaru.

Tipografia Institutului Zoologic „Mihail” și tipografia

MOBILE

bune și ieftine

se află în renumita fabrică din

Oradea-mare-Nagyvárad

Kossuth (Sas)-utca 7. alui

Reisz Miksa

Aviz pentru sănătate!

Azi, când s'a pus în circulație atâtea medicamente numite miraculoase, dar, care sînt însă numai la despoziția publicului, ne bucurăm, că putem atrage atențiunea publică asupra preparatelor pe cari, ca și serul rușilor Ehrlich, a profesorului Berlinz, contra molișciturii singelui, medicii le întrebuințează cu succes și pentru aceea și Exc. Sa ministrul de interne a permis punerea lor în circulație. Preparatele acestea se numesc:

Spiritul Inda și Unsoarea Inda

despre cari revista „Kir. Természettudományi közlöny” în Nr. 171 scrie următoarele: „In Ardeal în anul Ost crește un soi de burete mai cu seama lipit pe iazuri, care în comitatul Treiscaunelor din vreme străveche se folosea cu succes contra durilor reumatice și podagrei și care se pregătește, la ordin medical, în farmacia lui Balázsovich Sándor, din Szepiszentgyörgy și care se pune în circulație în întreagă țară sub numirea de Spirit Inda și Unsoarea Inda. Din experiență pot spune că succesul e sigur.”

Pe baza experiențelor proprii și a vindecărilor suferite de **Spiritul Inda și Unsoarea Inda**, le recomandăm cădures pentru alinarea durerilor reumatice și de nervi, pentru că în scurtă vreme i-se obseară urmările vindecării.

Dr. conf. Vilma Hugonnay, Dr. Ludovic Rózsaffy, medic șef al poștei reg. ung. de stat în Budapesta, Dr. Lulu Tóthfalussy medic șef al căilor terate reg. ung. din Budapesta, Dr. Rudolf Kálay, medic șef director de spital în Nyir-lyháza, Dr. Iosif Szekeres, medic șef, director de spital în Nagykánizsa, Dr. Geza Hajmss, profesor priv. de univ. în Budapesta.

Dacă locul mi-ar permite am putea să mai amintim numele multor me ici renumiți, cari toți dovedesc, că **Spiritul Inda și Unsoarea Inda**, sînt singurele preparate vindecătoare externe contra reumei, podagrei, durerii de membre, durerii de cap, boalei de nervi, junghiuilor în oas, în încălțării, iar interu cont a lipsei de apasă, de gât, și contra răușelei. **Unsoarea Inda** se folosește numai extern și costă 2 cor. **Spiritul Inda** se folosește a atât extern cât și intern și o sticlă mare costă 2 cor., o sticlă mică 1 cor. În rubrica aceasta a avizului sânt în fiecare săptămână vom publica părerea medicilor despre medicamentele cari sau dovedit de bune și a căror folosință o recomandăm citi orilor noștri. **Spiritul Inda și Unsoarea Inda** le pregătește **Balázsovich Sándor**, farmacia „Coroana” în Szepiszentgyörgy de unde pentru 6 coroane se trimite franco în orice parte 3 porțiuni. Se capătă preste tot locul!

ANUNȚ.

Pentru prăvălia de băcănie și coloniale,
să caută

doi învățăcei

cei cu vreo clasă de școală superioară vor
fi preferiți.

Ofertele sunt a se adresa firmei **Constan-
tin Țăran** Temesvár Gyárvaros.

Un candidat de avocat

află aplicare momentană la

Dr. Desideriu Fülepp avocat
Vajdahunyad (Hunyad m.)

Învățăcel.

Să primește în prăvălia mea de manu-
factură și mărfuri curente, un băiat care a
absolvat 1—2 clase gimnaziale sau asemenea
școli. Pe lângă limba română să recere cu-
noștința unei limbi a Patriei. A se adresa:

August Stupariu, Balázsfalva.

Cea mai ieftină sursă
de cumpărăt.

Cea mai ieftină sursă
de cumpărăt.

BINDER LAJOS

clăornicar și gluvaergiu în
MEDGYES, Markt-platz Nr. 8.

Depozit bogat de
totfelul de clăornice de aur și argint
precum și clăornice de metal și nickel

Articuli de argint de China.
Ochelari și zwickeri de Rathenov.
Articole optice de aur și argint.

Reparaturi solide și ieftine. Serviciu constințios.

Cele mai bune

Vinuri de deal,

le găsești la **Iulius Dános**, producător de
vinouri în Șiria pe lângă urm. prețuri:

Vin de masă prima calitate, azuriu Cor. 50—
Via de Rizlung prima calitate „ 54—

Cele mai bune vinuri vechi, culoare azurie
Cor. 56—, 60—. Viouri: Schiller Cor.
50—. Vin roșu (Bikavér) 80.— și 90—
de hecto.

Vinurile se expediază în butoaie de îm-
prumut, începând dela 100 litre de orice
calitate.

Serviciu culant, vinuri admirabile
de prima calitate.

Adresa pentru scrisori și telegrame:

Iulius Dános,

mare producător de vinuri
Világos (Șiria, Arad m.)

Credit pe ipotecă, pe cambie
și pentru eficienți
 mijloace

Herzog Sándor

A B A D,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

Nou! În Arad n'a mai existat încă! Nou!

În strada Forray (Palatul contelui
Nádasdy) s'a deschis deja o între-
— prinsă americană electrică de —

Tălpuire repede

Prețurile:

Tălpuire și calcăie bărbătești numai C. 2.40

„ „ „ femeiești „ „ 2.—

„ „ „ pentru copii „ „ 1.60

Roagă binevoitorul sprijin

Szabolcsi Farkas.

Johann Aichinger,

sculptor

Temesvár Erzsébetváros, Püspök-ut 7. szám.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public că începând cu întâi Noemvre mi-am
mutat atelierul din Bohemia de miază noapte la Timșoara și asupra acestui atelier
atrag atenția onoratului public doritor de artă, dar în primul rând a anteprenorilor, ar-
chitecților și a bisencilor.

Sânt în situația de a putea satisface orice comande sculpturale în execuție simplă
și pompoasă, anume decorațiuni și statuete ornamentale pentru clădirii, din orice
material; modele în miniatură după opere arhitectonice.

Apoi statui, busturi, bas reliefuri, planșete, plăci comemorative în bronz sau
turnate eventual tăiate în peatră blazoane, ornamentice sepulcrate, lucrări fine de
sculptură în lemn, pentru biserici și saloane, executare artistică și ieftin.

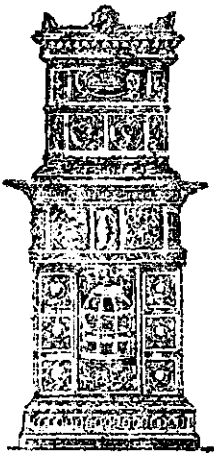
Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în Ko-
lozsvár, strada Monostor 7 am deschis un mare magazin
înregistrat și provăzut cu cuptoare din țară și străinătate,
unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de maiolică
stil secesion și cuptoare de olandă Daniel, precum și căminuri
și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asi-
gurându-l totodată despre calitatea perfectă ale articolelor și
prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin semnez cu stimă:

Tamásy József, Kolozsvár.

Ingrijirea frumuseții!

Crema Gladys (No II) pentru folosirea de ziua înalbește fața ca zăpada, o face moale catifelată și lucioasă. Ea înlocuiește de minune chiar și pudra. Prețul 2 coroane.

Efectul *Creml Gladys (No I)* pentru folosirea de noapte nu se arată imediat, însă după o folosință după câteva săptămâni ea are un efect plăcut și natural asupra feții, îndepărțând ori-ce pată și necurețenie din față. *Crema Gladys No II* pentru folosirea de ziua după o folosință scurtă între în privința efectului orice mijloc cosmetic similar. Efectul deosebit al acestui cosmetic excelent constă în aceea, că despoaie pe neobservate suprafața urtă a feții și îndepărtează petele și alte necurății din față, îi dă feței o suprafață nouă.

Crema Gladys este cel mai mare dușman al petelor și necurățiilor de piele cauzate de soare și de agitația aerului.

Prețul 2 cor. Preparator: Vig Béta, farmacie la »Impăratul roman«, Budapesta, II., Fő-utca 54.

Primul atelier ardelen aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrica de pietri monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa sculptor și măiestru pietrar.

Atelierul central al magazinei: Cluj-Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Magazin de pietri monumentale

fabricate propriu din marmora, labrador, granit, sienit, etc.

Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Biroul central:

Nagyszabon, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva și Nagyvárad.

Prima fabrică de casse și mașini din Ungaria

I. Anheuer, Timișoara.

Casse

de cea mai nouă construcție sigur e contra focului și spargerii.

Casse cu pantere de oțel, trăsore și antrepozite

panterate cu deșină siguranță contra spargerii

Casse pentru cărți din asbest.

Panțerarea locatelor pentru casse.

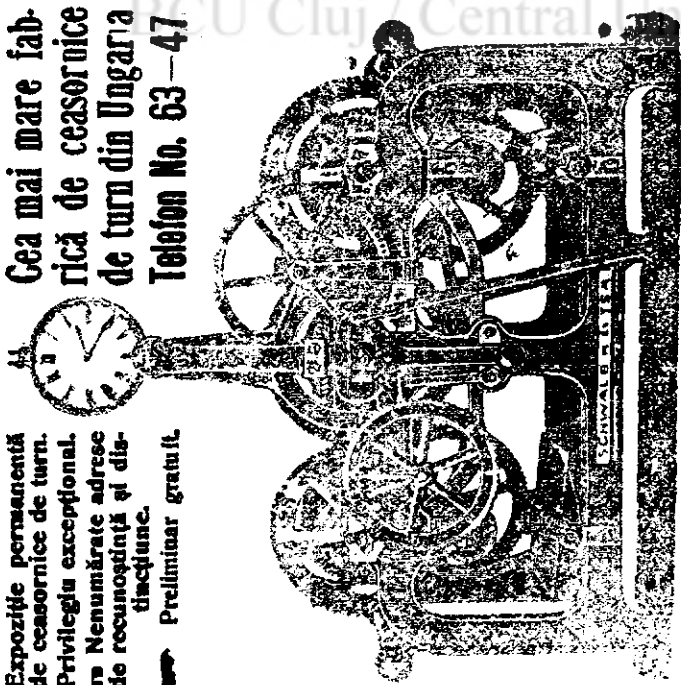
Uși și ferestri panterate pentru institute de bani, cea mai bună construcție.

Preț curent învitat se trimite gratis și franco acasă

SCHWALB KÁLMÁN ÉS TSA
FABRICA DE CEASORNICE DE TURN
BUDAPEST, VII. Dembisky-u. 32.

Cea mai mare fabrică de ceasornice de turn din Ungaria
Telefon No. 63-47

Expoziție permanentă de ceasornice de turn.
Privilegiu excepțional.
Nenumărate adrese de recunoștință și distincțiuni.
Preliminar gratuit.

Celebrele motoare originale

„OTTO”

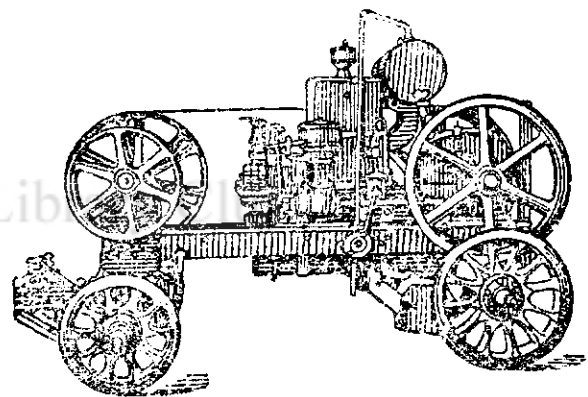
cu benzină, gaz, sau oleiu brut.

Păoa scum sunt la funcțiune mai mult ca 95 0/0

în toate părțile lumii.

Prețuri ieftine! Condiții avantajoase de plată.

— Mare expediție în țară și străinătate —

Depozitul filial a fabricii de motoare:

Langen & Wolf

Timișoara — Josefstadt, Bonnáz-u. Nr. 12.

Liste de prețuri și prospecte la dorință se trimit gratuit și porto franco.

HOFFMANN SÁNDOR, Arad, Edificiul Teatrului.

Mare asortiment de:

Confecțiune p. dame

și

Paltoane de iarnă pentru băieți.

Stofe, catifele și materii pentru vestminte de casă.

Barcheturi, Tenise, Pânze și Albituri.

Cumpărare ocazională de câteva bucăți de

COVOARE PERZIANE.

Se primesc și doi învățați buni.

Cruțați și Vă încercați norocul!

Cine ???

n'a cumpărat încă dela noi o

Obligațiune de câștig cu premie convertită dela
Banca hipotecară ungară?

Noi vindem aceste Obligațiuni sau Lozuri, — cum le numesc laicii, — a căror valoare crește pe zi ce merge, pe

31 rate lunare de câte 6 coroane

și recomandăm la tot natu, ca să cumpere cel puțin una și să ne trimită cât mai curînd suma de 6 cor., pentruca să poată lua parte la tragerea proximă, care va fi în

25 Februarie 1911.

Nu lăsați norocul din mână!

Aceste hârtii de valoare oferă celea mai mari șanse de câștig!

Anual 6 trageri:

25 II., 25 IV., 25 VI., 25 VIII., 25 X., și 25 XII.

Iată câștigurile principale:

1,000.000, 500.000, 300.000, 100.000 coroane

și o mulțime de câștiguri mai mici.

Indată ce ne asignați suma de 6 cor. Vă trimitem **Lista de rate legală**, în care este indicată **Seria și Numărul Lozului**, respective Obligațiunei vândute, care **Vă îndreptățește la toate tragerile și eventualele câștiguri** cu care s'ar trage **Vă privesc numai pe D-V.**

După achitarea tuturor ratelor i-se trimite cumpărătorului Obligațiunea originală, care are o valoare permanentă și care în tot momentul se poate preface în bani.

Comandele se pot face pe o carte postală (corespondență) sau pe cuponul dela mandatul postal (asignațiunea de bani), trimițându-se totodată suma de 6 cor. ca rata primă. Pentru plățirea celorlalte rate vom trimite stimaților cumpărători cecuri dela Cassa de păstrare postală, prin cari se cruță spesele de porto.

Damenii buni! Nu lăsați norocul să Vă treacă pe sub nas! Puneți mâna pe el!

Comandele sunt a se adresa către:

Ustredná banka úcastinny spolok
Budapest V., Sas-utca 24 sz.

Invenție nouă!

Invenție nouă!

Moară de oțel pentru întrebuințare în economie și acasă, mașină excelent orzul, cucuruzul și grâul, se învârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de 6 ani, 1 kilogram pe minut - pe lângă garanță și numai într-o mărime.

Prețul 14 coroane.

Fac aparate pentru desfacerea sămânței de lucernă și trifoiu de mână cu puterea ori cu mâna, de aplica în mașina de imblătit ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe.

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfacut sămânța trifoiului și atelier de reparaturi de mașini

ORADEA-MARE

Nagyvárad) Vilánytelep mellett.

Cele mai bune

orologe

— cele mai solide și cele mai după modă —

juvaericeale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă cheazășie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în această privință în întreaga Ungaria

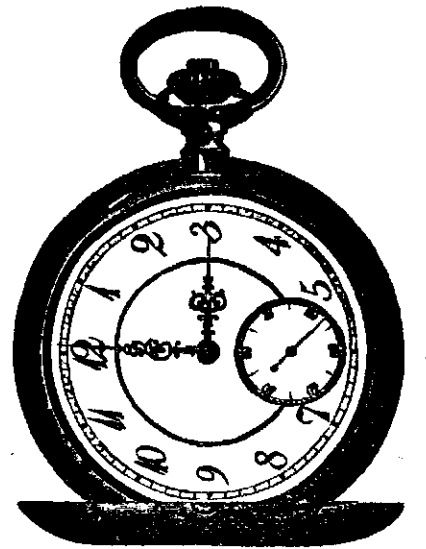
BRAUSWETTER JAVOS

orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare la ziarul Tribuna (ad. scriu că a cettul anunțal în Trib.)

Correspondentele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Biroul special de antreprisă pentru instalații sanitare a inginerului

PONTET SÁNDOR

Maros-Vásárhely str. Eötvös
Nr. 4. ≡

No telefonului 242.

Proiectează și primește:

instalații de apeducte, canalizări calorifere centrale, ventilatoare și mașini cu apă, gaz și spirit.

Firma românească!

Firmă românească!

In atelierele de mașini ale lui **Eugen Nicola Blaj (Balászfalva)** se pregătesc tot-felul de mașini economice și pluguri.

Mașinile sunt gata deja și după comandă se pot expedia momentan. În depozit se află gata tot-deauna, pe lângă celelalte mașini economice și cele mai bune mașini de imblătit cu locomobile de benzină de la 8 până la 16 cai putere. Garnituri de imblătit cu locomobile de vapor. Motoare de benzină de la 2 până la 100 cai putere. Motoare de gaz sugativ din carbuni de lemn, coac sau treit. de la 10 până la 100 cai putere. Instalează mori pentru măcinat cu petrol sau valari sau mori pentru făină cișcă. Instalează fabrici pentru făcut cărămidă și țigla.

Oferle pentru orice mașină precum și informațiuni dă gratis. Catalog românesc cu prețuri la cerere se trimite gratis și franco.

Roagă onoratul public român, să binevoiască a-l onora cu comande, asigurându-l de serviciu prompt, lucru bun, și prețuri moderate. Cine va cerceta și cumpăra din atelierul de mașini al lui EUGEN NICOLA se va convinge că nu e silit a cumpăra de la străini și de multeori lăsat să fie înșelat de agenți străini. Adresați-Vă cu încredere la comerciantul român

Eugen Nicola, atelier de mașini economice Blaj (Balászfalva).

